

The background features a dark blue gradient with faint, light blue geometric patterns. On the left side, there is a large circular scale with tick marks and numbers ranging from 140 to 260. Several smaller circular diagrams with arrows and partial lines are scattered across the page, suggesting a technical or scientific theme.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ 2021-22

ΝΙΚΟΣ ΛΙΝΑΡΔΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Ν. 4692/2020 (ΦΕΚ 111 Α), άρθρο 4 «Διδασκόμενα μαθήματα και αξιολόγηση μαθητών Γυμνασίου»
- Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136 Α), άρθρο 86 «Αξιολόγηση μαθητών στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο»
- ΥΑ 70001/Γ2 (ΦΕΚ 1562 Β/2011) «ΠΣ για τα μαθήματα της Α.Ε. Γλώσσας και Γραμματείας και της Ν.Ε. Γλώσσας και Λογοτεχνίας Α΄ τάξης ΓΕΛ»
- ΥΑ Φ.251/182992/Α5 (ΦΕΚ 4441 Β/2019) «Τρόπος εξέτασης των πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων από το 2020-21 και εφεξής»
- ΥΑ 75306/Δ2 (ΦΕΚ 2942 Β/2021) «Π.Σ. του μαθήματος των Λατινικών Γ΄ τάξης ΓΕΛ»
- ΥΑ 102474/Δ2 (ΦΕΚ 4134 Β/2021) «Τρόπος εξέτασης μαθημάτων ΓΕΛ στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις 2021-22»
- ΥΑ 124892/Δ2 (ΦΕΚ 3164 Β/2019) «Τροποποίηση της ΥΑ 107268/Δ2/03.07.2019 (Β 2881) ως προς τον τρόπο εξέτασης της Ν.Ε. Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γ΄ Λυκείου»
- ΥΑ 103701/Δ2 (ΦΕΚ 4254 Β/2021) «Εξεταστέα ύλη των μαθημάτων Α΄ και Β΄ τάξης ΓΕΛ που εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές εξετάσεις»
- ΥΑ 119578/Δ2 (ΦΕΚ 3971 Β/2020) «Π.Σ. Λατινικών Β΄ τάξης ΓΕΛ»
- ΥΑ 75306/Δ2 (ΦΕΚ 2942 Β/2021) «Π.Σ. λατινικών Γ΄ τάξης ΓΕΛ»
- ΥΑ 83871/Δ2 (ΦΕΚ 3137 Β/2021) «Καθορισμός εξεταστέας ύλης για το έτος 2022 για τα μαθήματα που εξετάζονται πανελλαδικά για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση»
- ΥΑ 94196/Δ2 (ΦΕΚ 3971 Β/2021) «Ωρολόγιο Πρόγραμμα ΓΕΛ»
- ΥΑ 110050/Δ2 (ΦΕΚ 4402 Β/2021) «ΠΣ για το μάθημα “Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία” των Α΄ και Β΄ τάξεων Γενικού Λυκείου»

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Εγκύκλιος 109322/Δ2/07.09.2021 «Διδακτέα ύλη Ν.Ε. Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γυμνασίου»
- Εγκύκλιος 109358/Δ2/07.09.2021 «Διδακτέα ύλη για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γυμνασίου»
- Εγκύκλιος 108994/Δ2/07.09.2021 «Διδακτέα ύλη Ιστορίας Γυμνασίου»
- Εγκύκλιος 116791/Δ2/17.09.2021 «Οδηγίες διδασκαλίας Φιλοσοφίας Β΄ ΓΕΛ 2021-22»
- Εγκύκλιος 116800/Δ2/17.09.2021 «Οδηγίες διδασκαλίας Λατινικών 2021-22»
- Εγκύκλιος 116804/Δ2/17.09.2021 «Οδηγίες διδασκαλίας Ν.Ε. Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γ΄ τάξης ΓΕΛ 2021-22»
- Εγκύκλιος 116772/Δ2/17.09.2021 «Οδηγίες διδασκαλίας Α.Ε. Γλώσσας και Γραμματείας ΓΕΛ 2021-22»
- Εγκύκλιος 134232/Δ2/06.10.2020 «Ενδεικτική διδακτική πρόταση για την 4^η ενότητα Λατινικών Β΄ ΓΕΛ»
- Εγκύκλιος 134046/Δ2/06.10.2020 «Οδηγίες διδασκαλίας... 2020-21»
- Εγκύκλιος 153907/Δ2/11/11/2020 «Συμπληρωματικές οδηγίες για τη διδασκαλία της Ν.Ε. Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γ΄ ΓΕΛ 2020-21»

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

- Κριτήρια αξιολόγησης:
 - ✓ Η συμμετοχή του μαθητή στη μαθησιακή διαδικασία
 - ✓ Οι εργασίες που εκτελεί στο σχολείο ή στο σπίτι
 - ✓ Οι ολιγόλεπτες γραπτές δοκιμασίες (προειδοποιημένες ή μη)
 - ✓ Οι ωριαίες δοκιμασίες τετραμήνου (μη προειδοποιημένες στο προηγούμενο μάθημα ή προειδοποιημένες μετά από ανακεφαλαίωση ευρύτερης ενότητας). Οι ωριαίες δοκιμασίες είναι σκόπιμο να αποτελούνται από ερωτήσεις/ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας.

Η «ΑΝΕΣΤΡΑΜΜΕΝΗ ΤΑΞΗ» ΣΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ - ΛΥΚΕΙΟΥ

- Προσοχή! Οι γραπτές δοκιμασίες τετραμήνου μπορούν να αντικατασταθούν από εργασία (ατομική ή ομαδική) ή από την εφαρμογή της μεθόδου της ανεστραμμένης τάξης (flipped classroom).
- «Ανεστραμμένη» ονομάζεται η διδακτική/μαθησιακή πορεία από το σπίτι στο σχολείο και όχι από το σχολείο στο σπίτι.
- Ο μαθητής μελετά το επόμενο μάθημα μόνος του στο σπίτι, βάσει του υλικού που του έχει παράσχει ο διδάσκων (συνήθως μέσω μιας ψηφιακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας) και στη συνέχεια εφαρμόζει τις γνώσεις του στην τάξη, συμμετέχοντας σε δραστηριότητες εμπέδωσης (συνήθως ομαδοσυνεργατικής μορφής).
- Η δομή και το κανονιστικό πλαίσιο των συνθετικών εργασιών που υποκαθιστούν την ωριαία δοκιμασία διέπεται από συγκεκριμένους κανόνες ως προς την προετοιμασία, την εκπόνηση και την παρουσίαση.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Προσοχή στα σημεία όπου οι οδηγίες ζητούν την αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων για τη διδασκαλία των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων, στη μεταφερόμενη από τάξη σε τάξη διδακτέα ύλη και στις ενότητες που δεν θα διδαχθούν (εγκύκλιος 109358/Δ2/07.09.2021). Όσον αφορά τα παράλληλα κείμενα, οι προτάσεις είναι μη δεσμευτικές. Τα παράλληλα κείμενα αξιοποιούνται κατά την κρίση του διδάσκοντος για την εμπέδωση της ύλης.
- Προβλέπονται 48 περίπου διδακτικές ώρες στην α' και β' τάξη και 34 ώρες στη γ' τάξη. Στα εσπερινά Γυμνάσια προβλέπονται 19 ώρες.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Η «Αλεξάνδρου Ανάβασις» του Αρριανού διδάσκεται από 16 Μαρτίου για 14 διδακτικές ώρες. Στα εσπερινά Γυμνάσιο προβλέπονται 7 διδακτικές ώρες. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται επανάληψη των κυριότερων λεξιλογικών, ετυμολογικών και γραμματικοσυντακτικών φαινομένων.
- Συστήνεται η χρήση των βιβλίων αναφοράς, τόσο κατά την εξάσκηση όσο και κατά την αξιολόγηση.
- Κατά τη διδασκαλία του λεξιλογίου και της ετυμολογίας δίδεται έμφαση στη σύνδεση με τη Νέα Ελληνική Γλώσσα (2^η και 3^η στήλη του λεξιλογικού πίνακα). Αντενδείκνυται η απομνημόνευση πινάκων με παραγωγικές καταλήξεις.
- Για την εμπέδωση της Γραμματικής δίδεται έμφαση στην αναγνώριση και όχι στην παραγωγή γραμματικών τύπων.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

- Τα Αρχαία Ελληνικά από Μετάφραση προτείνεται να διδαχθούν σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον το επιθυμεί ο διδάσκων και καταστεί δυνατό.
- Για τη διδασκαλία της εισαγωγής στην Οδύσσεια, ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τα αντίστοιχα κεφάλαια από την Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας που κρίνονται πιο εύληπτα (σελ. 13-17, 25-30).
- Προσοχή στις ενότητες που προορίζονται για περιληπτική αναδιήγηση, ανάγνωση με επισήμανση των κυριότερων σημείων που συμβάλλουν στην εξέλιξη του μύθου και αναλυτική επεξεργασία.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

- Η Οδύσσεια (α΄ τάξη), η Ιλιάδα (β΄ τάξη) και η Ελένη του Ευριπίδη (γ΄ τάξη) διδάσκονται μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου. Από 1^η Μαρτίου διδάσκεται Ηρόδοτος (α΄ τάξη), Αρχαία Ελλάδα: ο τόπος και οι άνθρωποι... (β΄ τάξη) και Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων (γ΄ τάξη).
- Προβλέπονται 35 διδακτικές ώρες για τα «πρώτα» κείμενα και 13 ώρες για τα «δεύτερα».
- Το μέγεθος της ύλης στην Ελένη του Ευριπίδη υποδεικνύει «διδακτική αφαιρετικότητα».

ΤΡΙΩΡΗ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ (89611/Δ2/09.07.2020)

- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- ✓ Διδαγμένο κείμενο, χωρίς το εισαγωγικό σημείωμα και τα γλωσσικά σχόλια.
- ✓ Ένα θέμα κατανόησης που διαιρείται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα (4+4) . Στη γ' τάξη το ένα υποερώτημα αφορά στη μετάφραση αποσπάσματος 4-6 στίχων.
- ✓ Ένα θέμα λεξιλογίου και γραμματικοσυντακτικής δομής που διαιρείται σε τρία ισοδύναμα υποερωτήματα κλειστού τύπου: Λεξιλόγιο (4), Γραμματική (4), Συντακτικό (4).

- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

- ✓ Διδαγμένο κείμενο 20-30 στίχων.
- ✓ Ένα θέμα κατανόησης που αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα (4+4)
- ✓ Ένα θέμα δομής και εκφραστικών μέσων που μπορεί να αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα (3+3)
- ✓ Ένα θέμα χαρακτηρισμού προσώπων – στοιχείων πολιτισμού – σύγκρισης με παράλληλο κείμενο, που μπορεί να αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα (3+3)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Στη Νεοελληνική Γλώσσα α' τάξης ανατίθενται στους μαθητές κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 7-8 δραστηριότητες παραγωγής λόγου με συστηματική διόρθωση στην τάξη. Στη β' και στη γ' τάξη διδάσκονται τουλάχιστον 5 διδακτικές ενότητες διαφορετικής θεματολογίας με αντίστοιχο αριθμό δραστηριοτήτων παραγωγής λόγου.
- Οι μαθητές ασκούνται στην παραγωγή διαφόρων ειδών γραπτού και προφορικού λόγου (περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία).
- Οι ενότητες που διδάσκονται πρέπει να είναι κοινές για όλα τα τμήματα της ίδιας τάξης.
- Για τη Νεοελληνική Γλώσσα διατίθεται συνεχόμενο διδακτικό δίωρο.
- Οι διδάσκοντες δεν είναι υποχρεωτικό να ακολουθούν τη διάταξη της ύλης όπως αυτή περιέχεται στο σχολικό εγχειρίδιο.
- Η αξιοποίηση των βιβλίων αναφοράς (Γραμματική και Ερμηνευτικό Λεξικό) αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Στη Νεοελληνική Γλώσσα διδάσκουμε δεξιότητες που σχετίζονται με τον εντοπισμό πληροφοριών, την κατανόηση του επικοινωνιακού πλαισίου, την ερμηνεία των κειμένων, την κριτική κατανόηση και την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου. Η παραγωγή γραπτού λόγου προτείνεται να γίνεται στο σχολείο και να συνοδεύεται από διαδικασίες ανατροφοδότησης.
- Στην α΄ τάξη προβλέπονται 75 διδακτικές ώρες (10 ώρες ενδεικτικός διδακτικός χρόνος για κάθε ενότητα). Κρίνεται απαραίτητη η συνεξέταση των ενοτήτων 1 και 2.
- Στη β΄ και γ΄ τάξη προβλέπονται 50 διδακτικές ώρες.
- Σημαντικοί διδακτικοί στόχοι η σύνδεση του κειμένου με την επικοινωνιακή πράξη και η κατανόηση των μηχανισμών παραγωγής και σύνθεσης.
- Τα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα διδάσκονται ενταγμένα σε κειμενικό πλαίσιο και αντενδείκνυται η απομνημόνευση μεταγλωσσικών όρων.
- Το λεξιλόγιο διδάσκεται επίσης σε κειμενικό περιβάλλον και όχι αυτόνομα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- Το μάθημα αποβλέπει κυρίως στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που θα καταστήσουν τους μαθητές επαρκείς αναγνώστες.
- Διδάσκονται κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 10 τουλάχιστον λογοτεχνικά κείμενα, ενώ εφικτός θεωρείται ο στόχος των 15.
- Οι δραστηριότητες παραγωγής λόγου μπορεί να είναι αναγνωστικής ανταπόκρισης ή δημιουργικής γραφής.
- Στη γ' τάξη δεν αποκλείεται η παραδοσιακή γραμμική παρακολούθηση της ιστορικής εξέλιξης της λογοτεχνικής παραγωγής.
- Σε όλες τις τάξεις προτείνεται να ανατεθεί στους μαθητές η ανάγνωση ολόκληρου λογοτεχνικού έργου, με στόχο την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας.

ΤΡΙΩΡΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΣΤΟ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ
(ΦΕΚ 211/Α/2016 ΚΑΙ ΦΕΚ 111/Α/2020)

- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- ✓ Κείμενο γραπτό ή πολυτροπικό, σχετικό με τις θεματικές ενότητες, με εισαγωγικό σημείωμα.
- ✓ Ένα θέμα κατανόησης (6)
- ✓ Ένα θέμα δομής και γλώσσας (4)
- ✓ Ένα θέμα παραγωγής γραπτού λόγου 200-300 λέξεων, σε επικοινωνιακό πλαίσιο (10)

- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- ✓ Κείμενο διδαγμένο με εισαγωγικό σημείωμα (μπορεί και αδίδακτο στη γ' τάξη, ομοειδές ή ομόθεμο με τα διδαγμένα)
- ✓ Ένα θέμα κατανόησης (6)
- ✓ Ένα θέμα δομής και γλώσσας (6)
- ✓ Ένα θέμα παραγωγής γραπτού λόγου , αναγνωστικής ανταπόκρισης ή δημιουργικής γραφής. Προτείνεται να υπάρχει δυνατότητα επιλογής (8)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ

- Προσοχή στα τμήματα της διδακτέας ύλης όπου σύμφωνα με τις οδηγίες προτείνεται «συνοπτική παρουσίαση» ή «απλή αναφορά» και στα τμήματα όπου προτείνεται «αναλυτική παρουσίαση» με έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία.
- Προσοχή στο υποστηρικτικό υλικό και στις προτεινόμενες δραστηριότητες που περιέχονται στις «οδηγίες» (108994/Δ2/07.09.2021).
- Προβλέπονται 42-45 διδακτικές ώρες σε κάθε τάξη.
- Η επεξεργασία των ιστορικών πηγών προϋποθέτει τη γνώση βασικών γεγονότων και προσώπων της υπό εξέταση ιστορικής περιόδου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ

- Προσοχή:
 - ✓ Στη σύνδεση της ιστορίας με τον γεωγραφικό παράγοντα
 - ✓ Στον συνδυασμό της χρονολογικής με τη θεματική προσέγγιση τις ιστορικής ύλης
 - ✓ Στον συνδυασμό της πολιτικής και στρατιωτικής ιστορίας με την κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική ιστορία.
 - ✓ Στην ένταξη της εθνικής ιστορίας σε Βαλκανικό, Μεσογειακό, Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο πλαίσιο
 - ✓ Στη σημασία της ιστορικής αφήγησης για την κατανόηση των ιστορικών εννοιών (α' βαθμού ή εννοιών περιεχομένου και β' βαθμού ή δομικών εννοιών).
 - ✓ Σε δραστηριότητες κατανόησης της συμβατικότητας του ιστορικού χρόνου (περιοδολόγηση, γεγονότα ορόσημα, επιτάχυνση, μέτρηση κ.α.)

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

- Ομάδα Α΄: Πέντε ερωτήσεις γνώσης και κατανόησης της ιστορικής ύλης, εκ των οποίων οι μαθητές επιλέγουν τις τρεις (4+4+4). Κάθε ερώτηση μπορεί να αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα.
- Ομάδα Β΄: Τέσσερις ερωτήσεις, εκ των οποίων οι μαθητές επιλέγουν τις δύο (4+4). Ελέγχουν την ικανότητα των μαθητών να αναλύουν, να αξιολογούν και να συνθέτουν ιστορικά δεδομένα. Κάθε ερώτηση μπορεί να αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα.
- Στη γ΄ τάξη μπορεί να τίθεται ερώτηση που αναφέρεται στη διάκριση μεταξύ αντικειμενικής ιστορικής πληροφορίας και υποκειμενικής γνώμης που εκτίθεται σε ιστορικής πηγή.